

Inmiddels 42 jaar direct herkenbare 'Naezers'

'Bladen die fungeren als kamermuziek binnen de beeldende kunst'. Zo typeert kunstenaar Jan Naezer zijn werk. De omschrijving is recent, maar in de komende overzichtstentoonstelling in de Weissenbruchzaal van Pulchri Studio wordt duidelijk dat het een accurate typering van de beeldtaal van zijn werk sinds 1978 zou kunnen zijn. Door covid-19 is deze tentoonstelling verplaatst van januari naar oktober dit jaar.

Bij die expositie komt een begeleitend boek uit, 'Jan Naezer: een leven lang doorbijten'. Op 1 september 2021 besprak ik deze komende expositie met de kunstenaar.

Jan Naezer wordt in 1951 in Tjandong Morowa (Indonesië) geboren als zoon van een planter. In 1959 verhuist hij met zijn familie naar Nederland. Hij tekent van jongs af aan en kiest voor de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag, op advies van zijn oom, de kunstschilder Kees Andréa: "Oom Kees spoorde me ook aan om na de academie lid te worden van kunstenaarsvereniging Pulchri Studio en daarna gewoon elke dag werken in het atelier."

Jan studeert in 1978 cum laude af op genoemde academie, onder meer met restauratie als bijzonder onderwerp. Jan: "Ik was in de coronatijd mijn atelier aan het opruimen en ik kwam de brief van toenmalig secretaris van Pulchri Studio Anton Boersma uit 1980 tegen, waarin hij me vroeg om lid te worden. Ik dacht bij mezelf: "Dat heb je aardig volgehouden!"

Jan is een aantal jaren binnen Pulchri Studio bestuurlijk zeer actief; hij is onder meer namens de vereniging afgevaardigde bij de Gemeentelijke Commissie

voor Beeldende Kunsten, een adviescollege van B & W van Den Haag, en bestuurslid. Hij houdt van genoemde vereniging: "Jarenlang was ik er bijna constant!"

De graficus Jan verdringt de schilder Jan

Jan Naezer begint zijn kunstenaarsleven als figuratief schilder, beïnvloed door onder meer René Magritte, Giorgio Morandi en Kees Andréa. Jan verzamelt alledaagse voorwerpen als 'attributen' voor zijn schilderijen, wat resulteert in onder meer het doek 'Stilleven' uit 1972, dat op de komende tentoonstelling getoond wordt. In 1976 werkt hij in de vakantie als etser bij de productie van kogellagers in het bedrijf SKF in Nieuwegein. De reactie van metaal op zuur intrigeert hem. Bijna tegelijkertijd ziet hij in het Prentenkabinet van het Kunstmuseum etsen van Anton Heyboer, die een enorme indruk op Jan maken. Hij kan een lege oude boekwinkel huren in Scheveningen, tegen betaling van één ets per maand. Van het uitgespaarde geld koopt hij een etspers.

Jan gaat non-figuratief werken, zonder verwijzing naar de werkelijkheid. Hij nummert zijn werken, tot op de dag van vandaag. Het maakproces voor de etsen fascineert hem, en het levert prachtige bladen op. Naezer maakt een aantal jaren grote drieluiken in droge naald en sepia.

Tijdens een werkperiode in Berlijn maakt hij kennis met de 'Chine Collé', een diepdruk-techniek waarbij een gekleurd stuk dun papier tijdens het drukproces wordt

Stilleven, olieverf op doek, 30 x 40 cm, 1972

No.1078, 47 x 38 cm, 1980

No. 6036, 32 x 43 cm, 2019

No. 5024, 50 x 45 cm, 2010

verlijmd op het zwaardere etspapier. Later gaat hij ook in hoogdruk werken. In 1991 wint hij met twee Chine Collé-prints de Van Ommeren - De Voogt Prijs van Pulchri Studio. In 1993 ontvangt hij de Purmaryn Juryprijs voor een serie zwart/wit-etsen. Halverwege de jaren negentig voegt hij fragmenten bladgoud aan de prenten toe. Zijn kleurgebruik is dan spaarzaam: bruin, blauw, geel en rood zijn dominant, maar steeds in isolement. Als ik zijn werk 'een sober evenwicht van kleine beeldvlakken' noem, beaamt Jan dit: "Mijn werk zou je kunnen beschouwen als kamermuziek. Ik maak geen groot formaat werk. Ik houd van intimiteit in de werken. Ik ben momenteel bezig met erg kleine etsen die opmerkelijk genoeg steeds intenser worden."

Na een financieel moeilijke periode komt in 2000 de internationale doorbraak; het startpunt van een lange en succesvolle samenwerking met Galerie Itinérante uit Château-Gontier in Frankrijk. Tijdens de expositie 'Grafiek Nu' in het Singer Museum Laren, schaft de toenmalige Koningin Beatrix drie etsen van hem aan.

Aquarellen en nieuwe etsen

In 2010 speelt door langdurig medicijngebruik een zenuwuitval in handen en voeten dusdanig op dat Jan stopt met etsen en gaat aquarellen. Hij maakt geen reguliere aquarellen, maar werk dat refereert aan zijn grafisch werk: vlakken, structuren en contrasten worden zo tegenover elkaar geplaatst dat ze als vanzelfsprekend met elkaar in evenwicht staan. Sommige bezoekers aan tentoonstellingen zien zijn aquarellen aan voor etsen!

Hij maakt deze schilderijen op etspapier, een papier dat maar weinig water kan verdragen. Hoewel de beeldtaal hetzelfde is, geeft de techniek van de waterverf zijn werk een lichtheid die in het etswerk minder op de voorgrond treedt.

In 2018-2019 vormen de pigmentschilderingen, de zogenaamde 'carrés', de basis voor een nieuwe serie etsen. Fysiek is het etsproces en vooral het drukken van de oplagen af en toe zeer inspannend, maar dat weegt voor Jan niet op tegen de nieuwe etsen en de tentoonstellingen die hieruit voortkomen.

Overzichtstentoonstelling

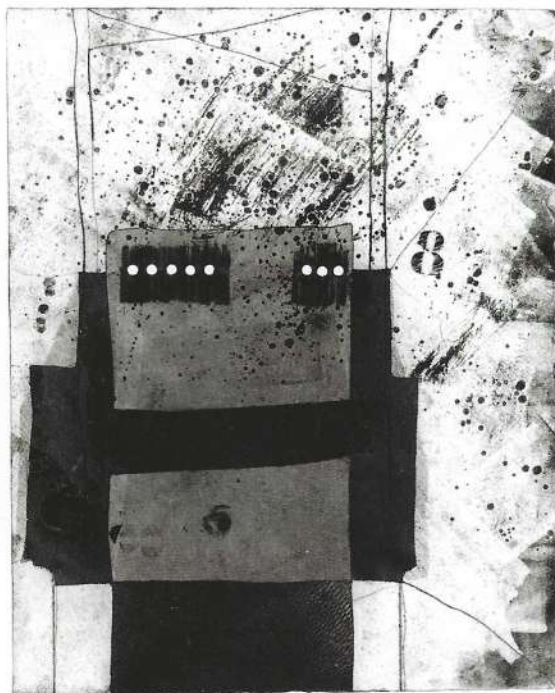
In zijn komende tentoonstelling geeft Naezer een overzicht van ruim veertig jaar werk als kunstenaar: "Het is geen verkoopexpositie. Ik wil uit alle periodes werk ophangen, ook mijn vroege figuratieve schilderijen. Ik verwacht een grote drukte tijdens de opening. Erg veel mensen hebben ingetekend op het 'Haags Palet'-boek. De 'top-editie' met ets is al uitverkocht."

Het doet Jan deugd dat hij als het ware 'deelneemt' aan een kunst-estafette met overzichtstentoonstellingen van Kees en Pat Andréa: "Eerst Kees in Pulchri Studio (t/m 2 januari '22), dan Pat in in kasteel Ruurlo (t/m juni '22), en 29 oktober 2022 neem ik het 'stokje' over met mijn eigen retrospectief in Pulchri Studio!"

Bij de tentoonstelling verschijnt het boek 'Jan Naezer: een leven lang doorbijten', geschreven door Yvonne Riphagen, als Haags Palet nummer 32, in een serie monografieën van Haagse kunstenaars. De boekpresentatie is in de Louis XV-zaal van Pulchri Studio.

Het boek is voor € 17,50 (incl verzendkosten) te bestellen bij de secretaris van Stichting Haagse Kunst en Kunstnijverheid, de heer Joop van der Stelt, via jvdstelt@zonnet.nl.

Wim van Cleef

Overzichtstentoonstelling van Jan Naezer
Weissenbruchzaal 29 oktober t/m 27 november